

Sisällys

1 Johdanto 7

- 1.1 Mitä uudelleenkäntäminen on? 7
- 1.2 Uudelleenkäännökset tutkimuskohteina 10
- 1.3 Tutkimuksen eteneminen ja sen aineistot 11
- 1.4 Rajauksista 15
- 1.5 Yksityisestä yleiseen? 17
- 1.6 Kirjan eteneminen 25

2 Uudelleenkäännösten arkeologia 29

- 2.1 Uudelleenkäännökset ja bibliografiatyö 31
- 2.2 Uudelleensuomennokset vuonna 2000 33
- 2.3 Tuhat vuotta, sata kirjaa 41
  - 2.3.1 Uudelleensuomentamattomat teokset 45
  - 2.3.2 Vanhat käännökset 49
  - 2.3.3 Uudelleensuomennokset 50
  - 2.3.4 Tarkistetut mutta vain kertaalleen käännetyt teokset 57
- 2.4 Uudelleensuomennosten kenttä 60

3 Käännösten välisistä suhteista 61

- 3.1 Uudelleenkäännösten tutkimisesta uudelleenkäntämisen tutkimukseen 61
- 3.2 Uudelleenkäännöshypoteesi 66
- 3.3 Kotouttava ja vieraannuttava käännös 70
- 3.4 Hypoteesi ja vertailevat empiiriset tutkimukset 76
- 3.5 Uudelleensuomennokset ja hypoteesi 83
  - 3.5.1 Maapappi Wakefieldistä 85
  - 3.5.2 Liisat uudelleenkäännösten ihmemaassa 88
  - 3.5.3 *Kiusaus* ja *Pepita Jiménez* 95
- 3.6 Hypoteesista eteenpäin 99

4 Uudelleenmuokkauksen monet kasvot 102

- 4.1 Uudelleenkäntämisen horjuvat luokitukset 103
- 4.2 Tuhat ja yksi alkutekstiä 105
- 4.3 *Kuolleet sielut* ja Samuli S.:n perintö 109
  - 4.3.1 *Kuolleet sielut* – käännöshistoriaa 111

- 4.3.2 Suomennosten tekstivertailu 115
- 4.3.3 Vuoden 1970 suomennos 124
- 4.3.4 Käännösten rinnakkaiselo 129
- 4.4 *Kyösti* ja *Gösta Berling* 130
- 4.5 *Kurjat* 138

5 Korjatut käännökset 151

- 5.1 Käännösten korjaamisen taustaa 151
- 5.2 Vanhat ja uudet *Ivanhoet* 154
- 5.3 *Peppi*en kielen ja tyylin muutokset 159
- 5.4 Kätketyt korjaajat 168

6 Klassikoituminen ja uudelleenkäyttäminen 172

- 6.1 Klassikoiden synty 172
- 6.2 Klassikkous 1800-luvulla 175
- 6.3 SKS:n suomennostoiveet vuonna 1870 ja niiden kohtalot 181
- 6.4 Tuhannen vuoden kirjat sata vuotta sitten 186
- 6.5 Klassikoituminen, kanonisointi ja uudelleenkäyttäminen 189
- 6.6 Klassikot ja uusintapainokset 193
- 6.7 Kotimainen kaanon ja ruotsinkielisen kirjallisuuden suomentaminen 195
- 6.8 Klassikkopörssi ja käännöslaahukset 200

7 Uudelleenkäyttäminen, aika ja asenteet 202

- 7.1 Käännökset ja kirjallisuuden aika 202
- 7.2 Aikakaudet, ideologiat ja uudelleenkäyttäminen 214
- 7.3 Presentismi 220
- 7.4 Julkinen vastaanotto ja käännösten vanheneminen 231
- 7.5 Uudelleenkäännökset, nostalgia ja affekti 245

8 Lopuksi: uudelleenkäyttäminen – mitä se on? 249

Lähteet 257

Viitteet 280

Henkilöhakemisto 286